

Gynekologické vyšetření dívky s neporušenou panenskou blánou ve specializované ambulanci gynekologie dětí a dospívajících

Zdravotní služby poskytují zdravotničtí pracovníci – lékařky a sestra-vyškolení pro práci s dětmi a dorostem. Vzhledem k tomu, že děti nemají motivaci k tomuto vyšetření, je nutná spolupráce se zákonnými zástupci, obvykle s maminkou. Získání vzájemné důvěry, oboustranná informovanost a respekt, vlídné jednání a pozitivní přístup k choulostivému gynekologickému vyšetření snižuje stres zážitku na minimum. A protože největší strach je vždy z neznámého, je vhodné dívence dopředu vysvětlit, jak bude vyšetření probíhat.

Začínáme odebráním anamnézy, tj. rozhovorem s dívkou a zákonným zástupcem o předchorobí pacientky a důvodech gynekologického vyšetření. Má-li dívka již menstruaci, vždy prohlédneme vyplněný menstruační kalendář (je přílohou ke stažení na webu), abychom určili možnou nepravidelnost.

Následuje zhodnocení celkového vývoje a stadia pohlavního dospívání. Dívku změříme do výšky, zvážíme, dále je měřen u starších děvčat krevní tlak, tepová frekvence a je-li k tomu důvod také tělesná teplota.

Vlastní gynekologické vyšetření má několik součástí a jeho předpokladem je dokonalé vyprázdnění močového měchýře (s výjimkou plánovaného vyšetření ultrazvukem) a konečníku:

- prohlídka břicha a zevních rodidel
- vyšetření pochvy a děložního čípku dětským vaginoskopem, což je speciální hladká kovová trubička o různém průměru podle věku, která je zavedena přes přirozený otvor v panenské bláně bez jejího porušení a slouží kromě prohlídky také pro odběry sekretu z pochvy suchou vatovou štětičkou na hormonální, mikroskopické nebo mikrobiologické vyšetření, také se touto cestou dají odstranit možná zavedená cizí tělesa z pochvy (bez vaginoskopu je odběr biologického materiálu štětičkou nepříjemný, protože štětička při prostupu tře o sliznici, což může vyvolat lokální pálivý pocit)
- vyšetření malé pánve pohmatem se provádí bimanuálně-jedna ruka přes stěnu břišní proti prstu druhé ruky, který je zavedený za použití gelu v konečníku
- doplňujícím vyšetřením je nebolestivé ultrazvukové vyšetření prováděné sondou přes stěnu břišní po nanesení gelu v podbříšku (nutností je naplněný močový měchýř) nebo speciální sondou přes konečník.

Možnou drobnou komplikací je mírné zašpinění, v případě zánětu až slabé zakrvácení, po odběru materiálu z jemné poševní sliznice, zejména zánětlivě změněné, které ale samo zakrátko ustane.

Nespolupracující dítě i po náležitém poučení je třeba přidržet v gynekologické poloze, aby vyšetření mohlo být uskutečněno bez rizika ohrožení zdraví nebo bezpečnosti pacientky či jiných osob, a to pouze na dobu nezbytně nutnou.

Je-li důvodem gynekologického vyšetření a ošetření synechie vulvy, tj. slepení protilehlých sliznic poševního vchodu či malých stydkých pysků, je třeba toto spojení manipulací rozlepit. Pokud je již srůst kožovitý a nelze jednoduše rozrušit, je dívka odeslána k řešení problému za hospitalizace v analgosedaci či narkóze. Zákonný zástupce je zevrubně poučen o zákroku, správné péči o zevní rodidla, o hojení vzniklého defektu a monitorování močení.

Po vyšetření lékař stanoví jeho závěr, navrhne doplňující vyšetření (krevní náběry, ultrazvuk, vyšetření dalšími dětskými odborníky atd.), léčebný režim a následnou kontrolu.

Pacientku a doprovod srozumitelně informujeme, poučíme a zodpovíme případné dotazy. Doporučujícímu lékaři poskytujeme zprávu o vyšetření a jeho výsledku.